

Bijlage C.

(Zie hoofdstuk E, §§ 1 en 5, van het verslag.)

OVERZICHTEN

betreffende de KONINKLIJKE MARINE in Nederlandsch-Indië, meerendeels over 1917.

1. Algemeen overzicht betreffende de schepen en vaartuigen van de Indische Militaire Marine en van het Nederlandsch eskader in Oost-Indië.
2. Specificatie betreffende het personeel der in Nederlandsch-Indië aanwezige Koninklijke Marine op ult. 1916 en ult. 1917.
3. Statistiek over 1917 der aanvulling en verliezen onder het tot de Koninklijke Marine in Nederlandsch-Indië behorende personeel.
4. Exploitatiekosten van de oorlogsschepen en van de maritieme inrichtingen aan den wal, gedurende 1917.
5. Opgaven over het tijdvak 1 April 1917 t/m 31 Maart 1918 betreffende het dokken, enz. door schepen der Koninklijke Marine (en ook door die der gouvernementsmarine): 1°. te Soerabaja (marine-etablissement), te Sabang (gouvernements-dok in particuliere exploitatie) en te Tandjoengpriok (particuliere werf) en 2°. te Singapore.

Militaire Marine en van het Nederlandsch eskader in Oost-Indië.

[illegible]

a) Uitkomsten verkregen met Ombilin-kolen.
b) Uitkomsten verkregen met Cardiff-kolen.

NAMEN DER SCHEPEN.	Aantal schroeven. 2.	Samenstelling. 3.	Op stapel gezet. 4.	A. Te water gelaten. B. In Ned.-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld. 5.	Grootste lengte in M. 6.	Grootste breedte in M. 7.	Grootste diepgang in dM. 8.	Waterverplaatsing in M ³ zee- water (1026 K.G.). 9.	Geschut. Soort. 10.	Aantal stukken. 11.	Torpedo- inrich- tingen. Buizen. 12.	Kanonnen. 13.	Stoomvermogen in indicateur paardekrachten. 14.	Grootste proeftochtvaart. 15.	Brandstof-(steenkolen-) berg- ruimte in M ³ . 16.	Grootste vol te houden dienst- vaart. 17.	Vaart bij voordeel brand- stofverbruik. 18.	Af te leggen weg in zee- mijlen met normalen voorraad. 19.	20.
<i>Minotaurus</i>	1	S.	1901 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde”).	A. 1902. B. 31 Oct. 1903.	39.60	4.2	20.6	103	K. v. 3,7 cM.	2	—	3	1280	24.4	21	17.3	8.5	420 b)	1460 b)
<i>Python</i>	1	S.	1901 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde”).	A. 1902. B. 31 Oct. 1903.	39.60	4.2	20.6	103	K. v. 3,7 cM.	2	—	3	1269	25	21	17.3	8.5	420 b)	1460 b)
<i>Sphinx</i>	1	S.	1902 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde”).	A. 1902. B. 31 Oct. 1903.	39.60	4.2	20.6	103	K. v. 3,7 cM.	2	—	3	1440	24.4	21	17.3	8.5	420 b)	1460 b)
<i>Draak</i>	1	S.	1905 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde”).	A. 1906. B. 9 Nov. 1907.	39.60	4.2	20.6	103	K. v. 3,7 cM.	2	1	1	1560	23.3	21	17.8	8.7	450 b)	1600 b)
<i>Krokodil</i>	1	S.	1905 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde”).	A. 1906. B. 9 Nov. 1907.	39.60	4.2	20.6	103	K. v. 3,7 cM.	2	1	1	1580	23.8	21	17.8	8.7	450 b)	1600 b)
<i>Zeeslang</i>	1	S.	1906 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde”).	A. 1906. B. 9 Nov. 1907.	39.60	4.2	20.6	103	K. v. 3,7 cM.	2	1	1	1560	24	21	17.8	8.7	450 b)	1600 b)
Opnemings- vaartuigen.																			
<i>Sumbawa</i>	1	S.	1890 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde”).	A. 1891. B. 7 Juni 1892.	53.3	8.1	34.5	600	—	—	—	—	930	12.5	90	—	6	—	3000 b)
<i>Van Doorn</i>	1	C. K.	1899 Rotterdam (Maatschappij „de Maas”).	A. 1901. B. 15 Dec. 1901.	54	8.3	31.8	700	—	—	—	—	370	9.0	110	7.8	7	2450 a)	3500 a)
<i>Van Gogh</i>	1	C. K.	1897 Rotterdam (P. Smit Jr.).	A. 1898. B. 4 Juli 1899.	54	8.3	31.8	700	—	—	—	—	390	10.1	100	8	6.3	2700 a)	3600 a)
<i>Lombok</i>	1	S. Z.	1890 Amsterdam (HUYGENS en VAN GELDER).	A. 1891. B. 21 Mei 1892.	52.5	8.3	33.5	600	—	—	—	—	990	12.2	120	9.2	—	1700 a)	—
<i>Borneo</i>	1	C. K.	1892 Glasgow (Clydebank J. & G. Thomson).	A. 1892. B. 6 Febr. 1894.	53.9	9.5	40.5	800	—	—	—	—	1040	13.2	160	7	—	—	—
Oud- Wachtschepen.																			
<i>Koning der Nederlanden.</i>	—	IJ.	1871 Amsterdam (Rijkswerf).	A. 1874. B. 15 Juni 1876.	85.3	15.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pantser in millimeters. ¹⁾				Bevond zich op 31 December 1917:	BEMANNING.						32.
Gordel.	Toren of barbette.	Comm. toren.	Dek.		Bepaalde sterkte (ongere- kend de als bovenrol toe- gestane ver- hooging).	Aanwezige sterkte volgens het op onderstaand tijdstip laatst ontvangen maandrapport.					
						31 Dec. 1916		31 Dec. 1917			
21.	22.	23.	24.	25.	Euro- peanen.	Inlan- ders.	Euro- peanen.	Inlan- ders.	Euro- peanen.	Inlan- ders.	31.
—	—	—	—	in dienst.							
—	—	—	—	in dienst.							
—	—	—	—	in dienst.							
—	—	—	—	in dienst.	129	90	167	131	221	208	
—	—	—	—	in dienst.							
—	—	—	—	in dienst.							
—	—	—	—	in dienst.							
—	—	—	—	in dienst.	25	58	26	62	25	61	
—	—	—	—	in dienst.	25	38	—	—	28	63	
—	—	—	—	in dienst.	25	58	24	59	27	62	
—	—	—	—	buiten dienst	25	58	14	34	—	—	
—	—	—	—	in dienst.	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	in dienst.	—	—	—	—	—	—	

Verrichtingen, bewegingen, enz. gedurende het tijdvak
1 April 1917 tot en met 31 Maart 1918.

(Zie voor het dokken en herstellen de opgaven
sub 5 van deze bijlage.)

Door de booten *Sphinx*, *Python*, *Minotaurus*, *Hydra*, *Scylla*, *Draak*, *Krokodil* en *Zeeslang* werden, zoowel afzonderlijk als in groeps- en divisieverband, overdag en 's nachts de vaarwaters nabij Soerabaja bevaren, waarbij meermalen tochten van eenigen duur naar den Kangean-archipel, de Banjowedan-baai, enz. plaats hadden.

In Februari 1918 maakte de *Hydra* een reis via Tandjoengpriok naar Muntok en langs de zuidkust van Java via Tjilatjap naar Soerabaja terug.

Wanneer daartoe gelegenheid bestond hielden de booten aanvalsoefeningen op de schepen van het eskader, waarbij zoowel schijnlanceeringen als lanceeringen met torpedo's plaats hadden.

Verrichtte, na beëindiging van de opneming bij Boeton en Wowoni, eenige detail-opnemingen in de Geelvinkbaai en nabij Boeton, waarna het werk verplaatst werd naar Halmahera.

Bracht gedurende het verslagjaar den Kangean-archipel in kaart en deed eenige kleinere opnemingen in de monden van de Beraoe- en de Rokan-rivier.

Vervolgde gedurende het verslagjaar de opneming van de westkust van Sumatra, benevens die der in de nabijheid liggende eilanden, met Emmahaven als station. Van 9 tot 14 Mei vertoefde het schip voor dokken en kleine voorzieningen te Tandjoengpriok, terwijl het van 20 November 1917 tot 16 Januari 1918 voor grootere herstellingen te Soerabaja was.

Is 3 Januari 1918 te Soerabaja in dienst gesteld en vertrok, na de voorgescreven proeftochten, naar Nieuw-Guinea teneinde de opneming van de Geelvinkbaai te vervolgen, met Ambon als ververschingsplaats.

Lag gedurende den verslagtijd gemeerd in de torpedoboothaven te Soerabaja.

Door de booten *Sphinx*, *Python*, *Minotaurus*, *Hydra*, *Scylla*, *Draak*, *Krokodil* en *Zeeslang* werden, zoowel afzonderlijk als in groeps- en divisieverband, overdag en 's nachts de vaarwaters nabij Soerabaja bevaren, waarbij meermalen tochten van eenigen duur naar den Kangean-archipel, de Banjoe-wedan-baai, enz. plaats hadden.

In Februari 1918 maakte de *Hydra* een reis via Tandjoengpriok naar Muntok en langs de zuidkust van Java via Tjilatjap naar Soerabaja terug. Wanneer daartoe gelegenheid bestond hielden de booten aanvals-oefeningen op de schepen van het eskader, waarbij zoowel schijnlancoeringen als lancoeringen met torpedo's plaats hadden.

Verrichtte, na beëindiging van de opneming bij Boeton en Wowoni, eenige detail-opnemingen in de Geelvinkbaai en nabij Boeton, waarna het werk verplaatst werd naar Halmahera.

Bracht gedurende het verslagjaar den Kangean-archipel in kaart en deed eenige kleinere opnemingen in de monden van de Beraoe- en de Rokan-rivier.

Vervolgde gedurende het verslagjaar de opneming van de westkust van Sumatra, benevens die der in de nabijheid liggende eilanden, met Emmahaven als station. Van 9 tot 14 Mei vertoefde het schip voor dokken en kleine voorzieningen te Tandjoengpriok, terwijl het van 20 November 1917 tot 16 Januari 1918 voor grotere herstellingen te Soerabaja was.

Is 3 Januari 1918 te Soerabaja in dienst gesteld en vertrok, na de voorgeschreven proeftochten, naar Nieuw-Guinea teneinde de opneming van de Geelvinkbaai te vervolgen, met Ambon als ververschingsplaats.

Lag gedurende den verslagtijd gemeerd in de torpedoboothaven te Soerabaja.

N A M E N DER S C H E P E N	Aantal schroeven. 2	Samenstelling. 3)	Op stapel gezet. 4.	A. Te water gelaten. B. In Ned.-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld. 5.	Grootste lengte in M. 2)	Grootste breedte in M. 2)	Grootste diepgang in dM. 4)	Waterverplaatsing in M ³ zee- water (1026 K.G.). 9.	Geschut. Soort. 10.	Aantal stukken. 11.	Torpedo- inrich- tingen. 12.		Stoomvermogen in indicateur paardekrachten. 14.	Grootste proeftochtvaart. 5)	Brandstof (steenkolien-) bergruimte in M ³ . 16.	Grootste vol te houden dienstvaart. 6)	Vaart bij voordeelig brand- stofverbruik. 6)	Af te leggen weg in zee- mijlen met normalen voorraad. 9)	
											Buizen. 12.	Kanonnen. 13.						Bij vaart van kolom 17. 19.	Bij vaart van kolom 18. 20.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
Munitieschepen.																			
<i>Prins Hendrik der Nederlanden</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Makassar</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

NEDERLANDSCH ESKADER

Panterschepen.

<i>De Zeven Provinciën</i>	2	S.	1908 Amsterdam (Rijkswerf).	A. 1909. B. 25 Febr. 1911.	101.5	17.1	61.5	6530	K. v. 28 cM. " " 15 " n°. 5. " " 7.5 " S.-Aut. n°. 1 " " 3.7 " " 4 Mr. " 7.5 " A. 1	2 4 10 4 1	—	—	8520	16.3	1030	15.3	8	2100 b)	5100 b)
<i>Koningin- Regentes</i>	2	S.	1898 Amsterdam (Rijkswerf).	A. 1900. B. 2 Jan. 1903.	96.6	15.2	58.1	5080	K. v. 24 cM. N°. 1. " " 15 " " 4. " " 7.5 " " 3. " " 3.7 " " 4 Mr. " 7.5 " A. 1	2 4 8 4 1	1	2	7290	16.9	830	14.5	9.2	1600 b)	4100 b)
<i>Tromp</i>	2	S.	1903 Amsterdam (Rijkswerf).	A. 1904. B. 24 Dec. 1906.	100.8	15.2	57	5300	K. v. 24 cM. No. 2. " " 15 " " 5. " " 7.5 " " 3. " " 3.7 " " 4 Mr. v. 7.5 " A. 1	2 4 8 4 1	—	3	6400	16.7	830	14.5	9.2	1600 b)	4100 b)
<i>De Ruyter</i>	2	S.	1900 Rotterdam (Maatschappij voor scheeps- en werktuigbouw „Fijenoord“).	A. 1901. B. 22 Febr. 1905.	96.6	15.2	58.1	5080	K. v. 24 cM. n°. 1. " " 15 " " 4. " " 7.5 " " 3. " " 3.7 " " 4 Mr. v. 7.5 " A. 1	2 4 8 4 1	1	2	6380	16.6	830	14.5	9.2	1600 b)	4100 b)
Torpedoboot- jagers. <i>Wolf</i>	2	S.	1909 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde“).	A. 1910. B. 26 Oct. 1911.	70.1	6.7	20.4 (28.2)	510	K. v. 7.5 cM. S.-Aut. n°. 2. Mitrailleur.	4 4 8	—	2	8230	30.1	120	20	8.5	670 b)	2360 b)

Pantser in millimeters. 3)				BEMANNING.								Verrichtingen, bewegingen, enz. gedurende het tijdvak 1 April 1917 tot en met 31 Maart 1918. (Zie voor het dokken en herstellen de opgaven sub 5 van deze bijlage.)	
Gordel.	Toren of barbette.	Comm. toren.	Dek.	Bevond zich op 31 December 1917:	Bepaalde sterkte (ongere- kend de als bovenrol toe- gestane ver- hoging).	Aanwezige sterkte volgens het op onderstaand tijdstip laatst ontvangen maandrapport.							
						31 Dec. 1916		31 Dec. 1917					
21.	22.	23.	24.	25.	Euro- peanen.	Inlan- ders.	Euro- peanen.	Inlan- ders.	Euro- peanen.	Inlan- ders.	32.		
—	—	—	—	in dienst.	—	—	—	—	—	—	Gemeerd in de torpedoboothaven te Soerabaja.		
—	—	—	—	in dienst	—	—	—	—	—	—			

IN OOST-INDIE.

150	250	200	50	in dienst.	360	96	362	98	348	88	Aanvaarde 22 Maart 1917 bene reis door de Molukken, waarbij Makassar, Ambona en Ternate werden bezocht, en keerde 3 Mei te Soerabaja terug tot het aanvullen van de voorraden. Den 10den Mei vertrok het schip naar Ampenan tot het houden van algemeene oefeningen in eskaderverband, welke oefeningen, nadat de <i>Koningin-Regentes</i> en de <i>De Ruyter</i> tijdelijk aan het eskader waren onttrokken, afzonderlijk werden voortgezet, waarbij de kolen-voorraad te Makassar en te Soerabaja werd aangevuld. Den 3den October begon de bodem een kruistocht ter westkust van Sumatra, waarbij de verschillende eilandengroepen werden bezocht. Einde October keerde de bodem te Tandjoengpriok terug en hield nabij die havenplaats gedurende November en December verschillende oefeningen. Den 11den Januari 1918 vertrok het schip tot het ondergaan van herstellingen naar Soerabaja, welke herstellingen einde verslagjaar waren geëindigd.		
100	S.	S.	S.										
150	250	250	50	in dienst.	302	76	315	82	82	63	Keerde 1 Mei 1917 van eene reis rond Celebes, waarbij de bodem Makassar, Djampoa, Boeton, Gorontalo, de Talaud- en Sangi-eilanden bezocht, ter reede van Soerabaja terug, van waar het schip, na aanvulling van de voorraden, naar Ampenan stoomde, ten einde deel te nemen aan de eskaderoefeningen. Van 25 Juni tot 22 December onderging de <i>Koningin-Regentes</i> groote herstellingen, na afloop waarvan het schip nabij Tandjoengpriok de oefeningen hervatte. In verband met de stranding van den Japanschen kruiser <i>Kasuga</i> vertrok de bodem 7 Januari 1918 naar Muntok. Na tot half Maart beurtelings te Tandjoengpriok en nabij Tandjoengoejar (Banka) te hebben vertoefd, vertrok het schip naar Makassar.		
100	S.	S.	S.										
150	200	200	50	—	304	76	316	81	—	—	Keerde eind April 1917 van eene reis rond Sumatra te Soerabaja terug. Na aanvulling van de voorraden nam het schip deel aan de eskaderoefeningen nabij Ampenan. Op 1 Juli 1917 onderging de <i>Tromp</i> kleine herstellingen bij het marine-etablisement en 4 Augustus d.a.v. aanvaarde de bodem de terugreis naar Nederland.		
100	S.	S.	S.										
150	250	250	50	in dienst.	302	76	284	76	268	79	Bevond zich 1 April 1917 te Sabang op een kruistocht rond Sumatra en kwam den 26sten d.a.v., na een vaart door den Riouw- en Natoena-archipel, te Tandjoengpriok aan. Na de voorraden te Soerabaja te hebben aangevuld, vertrok de bodem 10 Mei voor eskaderoefeningen naar Ampenan. Van 29 Augustus tot 20 November was de <i>De Ruyter</i> in herstelling bij het marine-etablisement te Soerabaja, na afloop waarvan de bodem naar Tandjoengpriok stoomde en, met deze havenplaats als basis, de oefeningen voortzette. Den 10den Januari 1918 aanvaarde het schip een reis rond Sumatra; in verband met de stranding van den Japanschen kruiser <i>Kasuga</i> vertoefde de bodem van 13 tot 19 Januari te Muntok. Tot het einde van den verslagtijd bleef de <i>De Ruyter</i> verder in de westelijke Java-zee gestationneerd.		
100	S.	S.	S.										
—	—	—	—	in dienst.	41	44	45	45	41	48	Was tot 16 April 1917 in herstelling bij het marine-etablisement te Soerabaja, na afloop waarvan het schip de oefeningen voortzette, tot 18 Mei nabij Soerabaja en vervolgens tot 20 Juli nabij Tandjoengpriok. Daarna keerde de <i>Wolf</i> naar Soerabaja terug, tot het houden van controle-lanceeringen, en vertrok 11 October naar Makassar. Den 8sten November 1917 kwam het schip te Tandjoengpriok in station en werd van daar uit gedurende 10 dagen te Muntok en van 16 December 1917 tot 6 Februari 1918 te Riouw gedetacheerd. Op laatstgenoemden datum keerde de <i>Wolf</i> naar Soerabaja terug, waar de bemanning zich ontschepte voor den 6-weekschen stilligtijd.		

NAMEN DER SCHEPEN.	Aantal schroeven.	Samenstelling. ¹⁾	Op stapel gezet.	A. Te water gelaten. B. In Ned.-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld.	Grootste lengte in M. ²⁾	Grootste breedte in M. ³⁾	Grootste diepgang in dM. ⁴⁾	Waterverplaatsing in M ³ zee- water (1026 K.G.).	Geschut.		Torpedo- inrich- tingen.		Stoomvermogen in indicateur paardekrachten.	Grootste proeftochtvaart. ⁵⁾	Brandstof (steenkolen-) berg- ruimte in M ³ .	Grootste vol te houden dienst- vaart. ⁶⁾	Vaart bij voordeelig brand- stofverbruik. ⁷⁾	Af te leggen weg in zee- mijlen met normalen voorraad. ⁸⁾	
									Soort.	Aantal stukken.	Buizen.	Kanonnen.						Bij vaart van kolom 17.	Bij vaart van kolom 18.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
<i>Fret</i>	2	S.	1909 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde“).	A. 1910. B. 26 Oct. 1911.	70.1	6.7	20.4 (28.2)	510	K. v. 7.5 cM. S.-Aut. n°. 2. Mitrailleur.	4 4 8	—	2	8460	30.0	120	20	8.5	670 b)	2360 b)
<i>Bulhond</i>	2	S.	1911 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde“).	A. 1911. B. 2 Nov. 1912.	70.1	6.7	20.4 (28.2)	510	K. v. 7.5 cM. S.-Aut. n°. 2. Mitrailleur.	4 4 8	—	2	8550	30.3	120	20	8.5	670 b)	2360 b)
<i>Jakhals</i>	2	S.	1912 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde“).	A. 1912. B. 2 Nov. 1912.	70.1	6.7	20.4 (28.4)	510	K. v. 7.5 cM. S.-Aut. n°. 2. Mitrailleur.	4 4 8	—	2	8540	30.0	120	20	8.5	670 b)	2360 b)
<i>Lynx</i>	2	S.	1912 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde“).	A. 1912. B. 2 Nov. 1913.	70.1	6.7	20.4 (28.4)	510	K. v. 7.5 cM. S.-Aut. n°. 2. Mitrailleur.	4 4 8	—	2	9190	30.2	120) 12,5	—	—	—	2700 b)
<i>Hermelijn</i>	2	S.	1912 Vlissingen (Kon. Maatschappij „de Schelde“).	A. 1913. B. 2 Nov. 1913.	70.1	6.7	20.4 (28.4)	510	K. v. 7.5 cM. S.-Aut. n°. 2. Mitrailleur.	4 4 8	—	2	9500	30.3	120) 12,5	20	8.5	750	2700 b)
<i>Panther</i>	2	S.	1912 Rotterdam (Maatschappij voor scheeps- en werktuigbouw „Fijenoord“).	A. 1913. B. 9 Mei 1914.	70.1	6.7	20.4 (28.4)	510	K. v. 7.5 cM. S.-Aut. n°. 2. Mitrailleur.	4 4 8	—	2	8980	30.3	120) 12,5	20	8.5	750 b)	2700 b)

*) Bergruimte voor vloeibare brandstof.

Pantser in millimeters. 1)				Bevond zich op 31 December 1917:	BEMANNING.						Verrichtingen, bewegingen, enz. gedurende het tijdvak 1 April 1917 tot en met 31 Maart 1918. (Zie voor het dokken en herstellen de opgaven sub 5 van deze bijlage.)
Gordel.	Toren of barbette.	Comm. toren.	Dek.		Bepaalde sterkte (ongerekend de als bovenrol toegestane verhooging).	Aanwezige sterkte volgens het op onderstaand tijdstip laatst ontvangen maandrapport.					
						31 Dec. 1916		31 Dec. 1917			
21.	22.	23.	24.	25.	Euro-peanen.	Inlan-ders.	Euro-peanen.	Inlan-ders.	Euro-peanen.	Inlan-ders.	32.
—	—	—	—	in dienst.	41	41	41	41	40	37	Bevond zich 1 April 1917 in herstelling bij het marine-etablissement, na afloop waarvan de jager beurtelings te Makassar en te Soerabaja oefende. Op 18 Juni voegde het schip zich bij het eskader te Ampenan, doch werd spoedig daarna naar Tandjoengpriok opgeroepen, ten einde met de <i>Bulhond</i> den Gouverneur-Generaal te vergezellen op diens reis naar Soerabaja. Na vervolgens tot einde September nabij Soerabaja te hebben geoefend, maakte de <i>Fret</i> van 3 tot 27 October een reis naar Emmahaven en daarna, na aanvulling van den kolenvoorraad te Tandjoengpriok, naar den Riouw-archipel. Den 23sten November was het schip te Soerabaja bij het marine-etablissement, tot het ondergaan van kleine herstellingen, na afloop waarvan de jager naar Muntok vertrok, waar de boot een maand bleef. Na te Tandjoengpriok te zijn teruggekeerd, werd het schip kort daarop, in verband met de stranding van den Japanschen kruiser <i>Kasuga</i> , wederom naar Banka gedirigeerd. Den 10den Februari 1918 ontschepte de bemanning zich te Soerabaja voor den 6-weekschen stilligtijd.
—	—	—	—	in dienst.	41	44	40	50	41	42	Vertoefde tot 21 Mei 1917 te Tandjoengpriok en vertrok daarna naar Soerabaja tot het ondergaan van herstellingen, na afloop waarvan het schip, met de <i>Fret</i> , den Gouverneur-Generaal vergezelde op diens reis naar Soerabaja. Na eenigen tijd ter reede van Makassar te zijn geweest, kwam het schip 15 October te Tandjoengpriok en werd vervolgens van 29 October tot 11 November naar Muntok gedetacheerd en daarop met een opdracht naar Ambon gezonden. Den 12den December ontschepte zich de bemanning te Soerabaja voor den 6-weekschen stilligtijd. Na beëindiging van de herstellingen vertrok de bodem 31 Januari 1918 via Tandjoengpriok naar Riouw; na afloop van de detachering aldaar keerde de <i>Bulhond</i> naar Tandjoengpriok terug en bleef tot het einde van het verslagjaar, met deze havenplaats als station, in de westelijke Java-zee oefenen.
—	—	—	—	in dienst.	41	44	37	47	43	41	Oefende van 8 April tot 15 Mei 1917 nabij Makassar en nam daarna deel aan de algemeene eskaderoefeningen te Ampenan. Van 16 Juni tot 27 Augustus werd het schip te Tandjoengpriok gestationneerd, waarna het via Soerabaja, in groepsverband met de <i>Bulhond</i> , naar Makassar vertrok. Den 4den October te Soerabaja teruggekeerd, hield de <i>Jakhals</i> aldaar controle-lanceeringen. Op 18 November ontschepte zich de bemanning voor den periodieken stilligtijd. Den 7den Januari 1918 vertrok het schip weder naar Tandjoengpriok, van waar het den 12den dier maand naar Muntok werd gedetacheerd. Na een verblijf aldaar gedurende een maand keerde het naar Soerabaja terug, waar de voorraden werden bijgevuld, waarop de <i>Jakhals</i> naar Tandjoengpriok stoomde, ten einde met de andere vaartuigen in de westelijke Java-zee te oefenen.
—	—	—	—	buiten dienst	—	—	44	51	—	—	Is 1 Februari 1918 te Soerabaja in dienst gesteld. Na een geslaagden proeftocht vertrok de jager naar Tandjoengpriok, waar het schip tot het einde van het verslagjaar bleef.
—	—	—	—	buiten dienst	—	—	43	44	—	—	Is 1 Februari 1918 bij het marine-etablissement te Soerabaja in dienst gesteld. Na een gehouden proeftocht vertrok het schip naar Tandjoengpriok en oefende tot het einde van het verslagjaar in de westelijke Java-zee.
—	—	—	—	in dienst.	41	44	43	47	44	42	Vertrok 5 April 1917 van Makassar naar Ambon, stelde zich aldaar onder de bevelen van den commandant van <i>De Zeven Provinciën</i> en volgde tot 23 April in hoofdzaak de bewegingen van dat schip. Op 11 Mei kwam de <i>Panther</i> te Soerabaja en onderging daar bij het marine-etablissement de noodige herstellingen, na beëindiging waarvan (3 September) het schip in groepsverband met de <i>Vos</i> oefende te Tandjoengpriok en te Soerabaja. Den 15den November werd de boot naar Riouw gedetacheerd, van waar het schip 20 December te Tandjoengpriok terugkeerde. Van 2 tot 26 Januari 1918 ondernam de <i>Panther</i> een reis naar Sabang en werd vervolgens 1 Februari te Soerabaja buiten dienst gesteld.

4. Exploitatiekosten van de oorlogsschepen en van de

a. SCHEPEN VAN HET

NAMEN DER SCHEPEN.	Kosten van aanbouw.	Kosten van periodiek dokken.	Kosten der overige dokkingen.	HERSTELLING AAN EN VAN			
				den romp (inbegrepen losse en vaste goederen).	de machines, ketels en werktuigen.	bewapening.	inventaris-goederen (uitgezonderd munitie).
<i>De Zeven Provinciën</i>	f 5 612 459	f 6 387	f 1 882	f 5 292	f 2 436	f 1 517	f 12 997
<i>Tromp</i> e)	4 323 944	10 089	1 636	16 978	21 326	660	11 273
<i>De Rugter</i>	4 317 019	7 947	—	21 942	37 432	121	7 519
<i>Koningin-Regentes</i>	4 545 901	7 742	—	68 607	58 966	1 342	18 581
<i>Wolf</i>	925 510	2 517	400	10 914	19 980	38	6 125
<i>Frèt</i>	924 887	2 167	750	11 386	22 988	—	4 019
<i>Bulhond</i>	872 950	1 935	350	7 338	12 080	87	1 784
<i>Jakhals</i>	873 670	3 212	650	15 341	18 635	165	3 802
<i>Lynx</i> d)	832 139	1 906	—	30 308	49 201	9	7 391
<i>Hermelijn</i> d)	830 050	1 971	—	29 867	44 121	14	7 777
<i>Vas</i>	829 599	3 131	650	14 658	17 636	205	5 996
<i>Panzer</i>	819 578	3 723	750	16 367	20 074	81	5 785

a) De bedragen in deze kolommen zijn de waarden van de door het marine-etablisement aangemaakte en van daar ontvangen, zoomede de buiten die inrichting aangeschafte goederen, verminderd met de waarden der afgegeven goederen.

b) De hooge bedragen van de verstrekte munitie bij de *Bulhond* en de *Jakhals* en de groote afgifte van munitie bij de *Lynx* en de *Hermelijn*

worden verklaard, doordat bij de indienstelling de geheele oorlogsmunitie wordt verstrekt en bij de buitendienststelling weder wordt afgegeven.

c) De opgaven betreffende de *Tromp* loopen van 1 Januari tot en met 1 Augustus 1917.

d) De opgaven betreffende de *Lynx* en de *Hermelijn* loopen slechts van 1 Januari tot en met 21 Februari 1917.

b. SCHEPEN DER INDISCHE MILITAIRE MARINE.

NAMEN DER SCHEPEN.	Kosten van aanbouw.	Dokkosten en herstellingen.	Aanmaak, enz. van goederen.	Ontvangen inventaris-goederen. a)	Ontvangen steenkolen. a)	Ontvangen smeerolie. a)	Traktementen en soldijen.	Kosten van voeding.	Diversen.	TOTAAL.
<i>Kortei</i>	f 386 965	f 20 816	f 16 363	f 8 999	f 35 050	f 895	f 82 071	f 35 450	f 46	f 199 690
<i>Mataram</i>	381 630	14 036	8 007	32 725	22 142	775	45 345	22 349	108	145 487
<i>Serdang</i>	406 000	2 951	1 931	19 030	19 146	572	82 320	32 856	20	158 826
<i>Siboga</i> e)	386 965	13 564	10 351	14 688	4 694	166	2 452	6 644	130	23 313
<i>Assahan</i>	413 900	49 421	10 909	12 522	14 097	498	64 600	24 498	115	176 660
<i>Sumbawa</i>	419 800	11 421	6 064	10 317	33 732	555	65 154	21 336	40	148 619
<i>Lombok</i> f)	448 000	7 066	7 188	10 517	—	—	—	—	86	24 857
<i>Van Doorn</i>	363 500	29 943	7 463	14 950	15 674	856	53 809	18 973	379	142 047
<i>Van Gogh</i>	298 500	31 307	13 723	39 066	13 591	1 227	76 887	21 226	34	197 061

e) Is 21 Maart 1917 buiten dienst gesteld; onderging groote herstellingen.

f) Is buiten dienst gesteld.

maritieme inrichtingen aan den wal, over 1917.

NEDERLANDSCH ESKADER.

VERSTREKKING VAN					Traktementen en soldijen.	Kosten van voeding.	Diversen.	TOTAAL.
munitie.	inventaris-goederen (uitgezonderd brandstoffen, smeerolie en munitie). a)	brandstoffen. a)	smeermiddelen. a)	munitie. a)				
f 3 157	f 45 243	f 235 146	f 2 856	f 24 895	f 367 215	f 167 772	f 306	f 877 101
2 232	38 356	133 251	2 685	7 435	160 390	79 172	280	485 763
3 831	35 578	186 859	3 072	37 322	289 088	131 725	257	762 693
6 887	56 103	130 991	1 924	27 935	234 656	137 845	395	801 924
877	8 530	41 181	2 191	2 761	70 142	27 256	172	193 084
388	17 788	54 622	2 574	918	73 074	26 972	255	217 901
426	7 416	54 473	2 354	b) 40 032	64 934	22 346	168	215 723
254	15 456	42 766	2 848	b) 36 327	64 496	22 919	275	227 146
326	— 3 614	—	—	b) — 35 319	9 836	3 614	249	63 907
91	— 3 287	2 036	401	b) — 32 980	10 677	3 793	145	64 626
689	14 531	64 164	2 595	3 799	67 661	26 459	274	222 448
899	10 227	62 262	3 001	2 698	74 283	26 386	30	226 566

c. TORPEDOBOOTEN EN ONDERZEEBOOT DER INDISCHE MILITAIRE MARINE.

NAMEN DER BOOTEN.	Kosten van aanbouw.	Dokkosten en herstellingen.	Aanmaak, enz. van goederen.	Ontvangen inventaris-goederen.	Ontvangen steenkolen.	Ontvangen smeerolie.	Traktementen en soldijen.	Diversen. g)
<i>Cerberus</i>	†	—						
<i>Hydra</i>	f 171 200	f 15 498						
<i>Scylla</i>	171 200	13 356						
<i>Python</i>	166 433	20 011						
<i>Sphinx</i>	178 765	11 444	f 14 157	f 23 365	f 99 461	f 3 863	f 110 039	f 3 742
<i>Minotaurus</i>	136 433	18 514						
<i>Draak</i>	160 000	15 629						
<i>Krokodil</i>	160 000	13 792						
<i>Zeelang</i>	160 000	12 955						
<i>Onderzeeboot K I.</i>	†	20 942	4 637	4 660	3 531	2 033	57 996	2 635

g) Namelijk kosten wegens declaratiën van de bootsbemanningen bij reizen buiten Soerabaja.

d. MARITIEME INRICHTINGEN AAN DEN WAL.

<i>Torpedo-dienst te Soerabaja (kazerneering).</i>	Onderhoud van gebouwen	f	3 048
	Arbeidsloon van personeel, belast met het onderhoud		1 185
	Herstelling en onderhoud van inventarisgoederen		1 161
	Ontvangen inventarisgoederen		5 647
	Ontvangst water		4 897
	Diversen		55
	Traktementen en soldijen	h)	298 889
	Voeding	i)	131 394
Totaal			f 446 271
<i>Torpedo-atelier te Soerabaja .</i>	Onderhoud der gebouwen	f	578
	Inventarisgoederen en benodigdheden		11 378
	Herstelling en onderhoud van inventarisgoederen		2 018
	Diversen		2 287
	Brandstoffen		1 350
Totaal			f 17 611
<i>Marine-kampement te Malang.</i>	Onderhoud der gebouwen door Burgerlijke Openbare Werken.	f	1 650
	Verlichting, waschloon, enz.		1 867
	Aanmaak en herstelling van inventarisgoederen.		1 206
	Vervoer van goederen		142
	Vervoer van officieren, onderofficieren en minderen		3 201
	Verstreckte inventarisgoederen		1 525
	Water		429
	Door het marine-etablisement uitgevoerde werken		1 959
Totaal			f 11 979
<i>Marine-kazerne te Soerabaja .</i>	Onderhoud der gebouwen door Burgerlijke Openbare Werken.	f	1 680
	Kosten van door het marine-etablisement uitgevoerde werken		6 888
	Herstelling en onderhoud van inventarisgoederen		6 866
	Verstrekking van inventarisgoederen		8 947
	Kosten van water, licht en brandstof		11 832
	Kosten van voeding		94 515
	Traktementen en soldijen		292 521
	Diversen		20
Totaal			f 423 269
<i>Kweekschool voor de opleiding van inlandsche schepelingen te Makassar.</i>	Onderhoud der gebouwen	f	5 574
	Aanmaak en herstelling van inventarisgoederen		3 138
	Aangekochte en ontvangen inventarisgoederen		20 489
	Ontvangen steenkolen		1 564
	Traktementen en soldijen		86 709
	Voeding		41 110
	Diversen		1 088
Totaal			f 159 672

h) Deze opgave heeft alleen betrekking op het personeel der z.g. kazerneering, dus niet op de 6 bootsbemanningen.

i) Hieronder de kosten van voeding voor de 6 bootsbemanningen en voor de bemanning van de onderzeeboot K I.

5. Opgaven over het tijdvak 1 April 1917 t/m 31 Maart 1918 betreffende het dokken, enz. door schepen der Koninklijke en der gouvernementsmarine.

I. Te SOERABAJA (marine-etablissement), te SABANG (particulier dok) en te TANDJOENGPRIOK (particuliere werf) en II. te SINGAPORE.

NAMEN DER SCEPEN.	Plaats waar het schip is gedokt of hersteld.	Datum van aankomst. 1)	Datum van vertrek. 1)	VERDERE AANTEKENINGEN.
INDISCHE MILITAIRE MARINE.				
<i>Mataram.</i>	Soerabaja.	30 Aug. 1917.	6 Sept. 1917.	Dokken en kleine herstellingen.
		22 Febr. 1918.	5 Maart 1918.	
<i>Serdang</i>	Sabang.	11 Sept. 1917.	29 Sept. 1917.	Idem.
<i>Koetei</i>	Soerabaja.	23 April 1917.	19 Mei 1917.	Dokken en herstellingen.
		15 Dec. 1917.	27 Jan. 1918.	
<i>Siboga.</i>	id.	23 Juli 1917.	10 Aug. 1917.	Dokken.
<i>Assahan</i>	id.	11 Sept. 1917.	20 Sept. 1917.	Dokken en kleine herstellingen.
<i>Van Gogh</i>	Tandjoengpriok.	9 Mei 1917.	12 Mei 1917.	Idem.
	Soerabaja.	20 Nov. 1917.	16 Jan. 1918.	Dokken en groote herstellingen.
<i>Van Doorn</i>	id.	28 Aug. 1917.	30 Aug. 1917.	Dokken.
<i>Lombok</i>	id.	24 Nov. 1917.	27 Nov. 1917.	Idem.
<i>Sumbawa</i>	id.	15 Mei 1917.	27 Juni 1917.	Dokken en groote herstellingen.
<i>Borneo</i>	id.	—	—	Is sedert 1 Januari 1913 bij het marine-etablissement wegens afgekeurde ketels.
<i>K I</i>	id.	11 April 1917.	23 April 1917.	Dokken en groote herstellingen.
		22 Aug. 1917.	24 Aug. 1917.	
		22 Nov. 1917.	April 1918.	
<i>Cerberus</i>	id.	1 April 1917.	1 April 1918.	
		reeds aanwezig.	nog aanwezig.	
<i>Python</i>	id.	id.	id.	
<i>Sphinx</i>	id.	id.	id.	
<i>Minotaurus</i>	id.	id.	id.	Periodiek werd gedokt en van de helling gebruik gemaakt.
<i>Hydra.</i>	id.	id.	id.	
<i>Scylla.</i>	id.	id.	id.	
<i>Draak.</i>	id.	id.	id.	
<i>Krokodil.</i>	id.	id.	id.	
<i>Zeeslang</i>	id.	id.	id.	
<i>Koning der Nederlanden</i>	id.	id.	id.	Debarkementsschip in een torpedoboothaven.
<i>Prins Hendrik der Ne-</i>	id.	30 Mei 1917.	4 Juni 1917.	
<i>derlanden.</i>				
<i>Makasser.</i>	id.	—	—	

NEDERLANDSCH ESKADER IN OOST-INDIË.

<i>De Zeven Provinciën.</i> . .	Soerabaja.	14 Juni 1917.	18 Juni 1917.	Dokken.
		15 Dec. 1917.	begin April 1918.	Dokken en groote herstellingen.
<i>Tromp</i>	id.	6 Juni 1917.	10 Juni 1917.	Dokken en herstellingen.
		24 Juni 1917.	3 Aug. 1917.	
<i>Koningin-Regentes</i> . .	id.	25 Juni 1917.	17 Dec. 1917.	Dokken en groote herstellingen; waterhouders van de ketels werden vernieuwd.
<i>De Ruyter</i>	id.	3 Mei 1917.	5 Mei 1917.	
		3 Oct. 1917.	27 Nov. 1917.	Dokken en herstellingen.

1) De opgegeven data geven de grenzen aan van het geheele tijdvak gedurende hetwelk de schepen in genoemde plaatsen vertoefden.

NAMEN DER SCHEPEN.	Plaats waar het schip is gedokt of hersteld.	Datum van aankomst. 1)	Datum van vertrek. 1)	VERDERE AANTEKENINGEN.
<i>Fret</i>	Soerabaja.	—	—	Elke 3 maanden dokken.
<i>Wolf</i>	id.	—	—	
<i>Bulhond</i>	id.	—	—	
<i>Jakhals</i>	id.	—	—	
<i>Vos</i>	id.	—	—	
<i>Panter</i>	id.	—	—	
<i>Lynx</i>	id.	—	—	Ondergaan groote herstellingen.
<i>Hermelijn</i>	id.	—	—	

GOUVERNEMENTSMARINE.

<i>Argus</i>	Soerabaja.	25 Oct. 1917.	21 Nov. 1917.	Dokken en herstellingen.
<i>Aldebaran</i>	id.	5 Sept. 1917.	17 Sept. 1917.	Idem.
<i>Brak</i>	Tandjoengpriok.	13 Sept. 1917.	16 Sept. 1917.	Idem.
<i>Bellatrix</i>	id.	14 Juni 1917.	20 Juni 1917.	Idem.
	id.	11 Dec. 1917.	17 Dec. 1917.	Idem.
<i>Canopus</i>	Soerabaja.	14 Aug. 1917.	20 Aug. 1917.	Idem.
<i>Cycloop</i>	Tandjoengpriok.	13 Juni 1917.	15 Juni 1917.	Idem.
<i>Dog</i>	id.	6 Juni 1917.	9 Juni 1917.	Idem.
	Soerabaja.	15 Oct. 1917.	16 Oct. 1917.	Idem.
<i>Edi</i>	Tandjoengpriok.	25 Sept. 1917.	27 Sept. 1917.	Idem.
<i>Deneb</i>	id.	15 Mei 1917.	22 Mei 1917.	Idem.
	id.	13 Oct. 1917.	15 Oct. 1917.	Idem.
<i>Flamingo</i>	Soerabaja.	24 April 1917.	1 Mei 1917.	Idem.
<i>Glatik</i>	id.	8 Juni 1917.	18 Juni 1917.	Idem.
	id.	23 Juli 1917.	10 Aug. 1917.	Idem.
	Singapore.	25 Febr. 1918.	28 Febr. 1918.	Idem.
<i>Hazenwind</i>	Soerabaja.	11 Sept. 1917.	20 Sept. 1917.	Idem.
<i>Kwartel</i>	id.	11 Juli 1917.	13 Juli 1917.	Idem.
<i>Nias</i>	Sabaang.	10 Mei 1917.	14 Mei 1917.	Idem.
	id.	25 Dec. 1917.	29 Dec. 1917.	Idem.
<i>Speurder</i>	Soerabaja.	14 Aug. 1917.	10 Sept. 1917.	Idem.
<i>Telegraaf</i>	id.	29 Juni 1917.	2 Juli 1917.	Dokken.
	id.	19 Nov. 1917.	20 Nov. 1917.	Idem.
<i>Valk</i>	id.	10 Mei 1917.	15 Mei 1917.	Dokken en herstellingen ; is in Februari 1918 uitgebrand.
<i>Zeeduif</i>	id.	26 Jan. 1918.	—	Dokken en herstellingen.
<i>Zwaan</i>	id.	18 Mei 1917.	9 Juni 1917.	Idem.